

طرح پیشنهادی هدفمند نمودن پایان نامه‌های تقاضامحور

مقدمه

با توجه به اهمیت پایان نامه‌ها و رساله‌های تحصیلات تکمیلی و ضرورت استفاده بهینه از آنها، هدفمند نمودن پارساهای تحصیلات تکمیلی در جهت حل مسائل جامعه و صنعت طی سال‌های اخیر اهمیت ویژه‌ای یافته است. بر این اساس به منظور پاسخ به تقاضاهای اجتماعی و نیازهای کشور و توسعه ارتباط با جامعه و صنعت، لازم است دانشگاه‌ها، برنامه‌های پژوهشی و فناوری خود را به سمت نیازها و ضرورت‌های اولویت‌دار کشور سوق دهند. بر این اساس در طرح تحول همکاری‌های دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی، پژوهشی و فناوری با جامعه و صنعت نیز به منظور پاسخ به تقاضاهای اجتماعی و نیازهای کشور اقدامات ذیل پیش‌بینی شده است.

- ۱) تقاضامحور نمودن پایان نامه‌های تحصیلات تکمیلی از طریق راه‌اندازی ستاپ‌های تخصصی
- ۲) ارائه مشوق‌های لازم برای اساتید و دانشجویان مجری پایان نامه‌های تقاضامحور
- ۳) در نظر گرفتن امتیاز ویژه برای موضوعات پایان نامه‌های مرتبط با نیازهای کشور

در گزارش حاضر خلاصه‌ای از اقدامات و تجارب دانشگاه‌ها در راستای هدفمند نمودن پایان نامه‌های تقاضامحور ارائه گردیده است. همچنین پیشنهادات نهایی به منظور بهره‌گیری از ظرفیت‌های بزرگ مجموعه آموزش عالی در جهت تقاضامحور نمودن پارساهای تحصیلات تکمیلی ارائه گردیده است. امید است با برنامه‌ریزی مناسب شاهد مشارکت همه جانبه و مؤثر دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های کشور در این حوزه شاهد حل بخشی از مشکلات صنایع کشور و افزایش ارتباط دانشگاه با صنعت و تربیت نیروهای متخصص آشنا با صنعت باشیم.

خلاصه‌ای از اقدامات و تجارب دانشگاه‌ها در راستای هدفمند نمودن پایان‌نامه‌های تقاضامحور :

ردیف	نام دانشگاه‌ها	اقدامات و تجارب دانشگاه‌ها در این حوزه
۱	ستاد وزارت عتف	<ul style="list-style-type: none"> • هماهنگی با حوزه پژوهش و فناوری حوزه آموزشی وزارت در جهت اولویت‌دهی به پذیرش دانشجویان تحصیلات تکمیلی متناسب با قراردادها و حمایت‌های جذب شده • مستندسازی الگوها و تجارب دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور در تقاضا محور نمودن پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی • تدوین پیشنهادات اجرایی برای تغییر در روش پذیرش دانشجوی تحصیلات تکمیلی
۲	دانشگاه صنعتی همدان	<ul style="list-style-type: none"> • افزایش اعتبار پژوهشی دانشجویی استادان راهنمای پایان‌نامه‌های صنعتی • افزایش کمک هزینه شرکت در یک کنفرانس داخلی برای دانشجویان با پایان‌نامه‌های صنعتی • در نظر گرفتن ۲ نمره تشویقی برای پایان‌نامه‌های دارای قرارداد که حمایت مالی سازمان‌ها یا دستگاه‌های خارج از دانشگاه جلب کرده‌اند. • در آیین‌نامه انتخاب پژوهشگران برتر دانشگاه در بخش دانشجویی، دانشجویان تحصیلات تکمیلی که پایان‌نامه آنها به عنوان طرح پژوهشی خارج از دانشگاه با حمایت مالی یک سازمان یا شرکت انجام پذیرد، شرط وتویی را احراز می‌کنند.
۳	دانشگاه یزد	<ul style="list-style-type: none"> • جایگزینی امتیاز فعالیت‌های پژوهشی و فناوری تا سقف امتیازات مکتسبه در آیین‌نامه ارتقای مرتبه اعضای هیات علمی در صورتی که پایان‌نامه‌ها و رساله‌های تحصیلات تکمیلی اعضای هیات علمی منجر به حل یکی از مسایل اساسی کشور شود. • افزایش سهمیه پذیرش دانشجوی تحصیلات تکمیلی در صورت ارایه پایان‌نامه تقاضامحور. • اعطای امتیاز پژوهانه در آیین‌نامه ترفیع اعضای هیات علمی به اساتیدی که راهنمایی، مشاوره و داوری پایان‌نامه‌های تقاضامحور را بر عهده دارند که به تایید معاونت پژوهش و فناوری مورد حمایت جامعه و صنعت باشد. • لحاظ نمودن امتیاز در ارزشیابی داوران پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی برای ساخت دستگاه، تولید بسته نرم‌افزاری یا محصول جدید و اثر ارزنده هنری حاصل از نتایج پایان‌نامه.

ردیف	نام دانشگاهها	اقدامات و تجارب دانشگاهها در این حوزه
۴	دانشگاه شهرکرد	<ul style="list-style-type: none"> • تدوین شیوهنامه پایان‌نامه‌های کاربردی و نیازمحور با رویکرد حمایت و اختصاص امتیاز گرنت به اساتید • تخصیص امتیاز ویژه به پایان‌نامه‌های نیازمحور و کاربردی که موفق به حضور در مراکز نوآوری، رشد و پارک علم و فناوری شوند. • اطلاع‌رسانی توانمندی‌های گروه‌های مختلف آموزشی دانشگاه به جامعه و صنعت از طریق افتتاح میز تخصصی ارتباطی در راستای همسو کردن عناوین و موضوعات پژوهشی تعریف شده • عقد تفاهم‌نامه همکاری با صنایع و دستگاه‌های اجرایی استان در راستای همکاری‌های پژوهشی و فناوری مشترک
۵	دانشگاه صنعتی اصفهان	<ul style="list-style-type: none"> • تخفیف حداکثری و یا حذف بالاسری دانشگاه برای پارساهای تقاضا محور • افزایش پژوهانه اساتید راهنمای پارساهای تقاضامحور اولویت‌های پژوهشی دستگاه‌های اجرایی و سایر شرکتهای بخش خصوصی • اعطای تخفیف ۳۰ درصدی خدمات آزمایشگاهی و کارگاهی به پارساهای تقاضامحور
۶	دانشگاه شهید مدنی آذربایجان	<ul style="list-style-type: none"> • اعمال ضریب در امتیاز گرنت برای پایان‌نامه‌ها و رساله‌های تحصیلات تکمیلی تقاضامحور که در جهت حل مشکلات منطقه و کشور تعریف و اجرا می‌شود. • اطلاع‌رسانی نیازهای تحقیقاتی شرکت‌ها و سازمان‌ها (در قالب پایان‌نامه و رساله‌های تحصیلات تکمیلی) با اعضای هیات علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی • تدوین و تصویب شیوه‌نامه حمایت از پایان‌نامه‌ها و رساله‌های تقاضامحور در شورایی متشکل از مدیران حوزه معاونت پژوهش و فناوری و معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی • به ازای هر پارسای کاربردی دارای قرارداد، یک دانشجو به عنوان ظرفیت تشویقی به ظرفیت پذیرش استاد راهنما اضافه گردد. • حق‌التحقیق پاره‌ای کاربردی دارای قرارداد، مشمول سقف حق‌التحقیق و حق‌التدریس نمی‌باشد. • عقد قرارداد برای انجام ۶ پایان‌نامه تقاضامحور از طریق سامانه ساتع • اخذ حمایت‌های معنوی و خدماتی برای انجام ۱۵ پارسای تقاضامحور از صنایع و بخش خصوصی • تخصیص گرنت معادل با مبلغ حمایتی دریافتی از خارج از دانشگاه برای پارساهای تحصیلات تکمیلی برای استاد راهنما و دانشجوی مربوطه

ردیف	نام دانشگاهها	اقدامات و تجارب دانشگاهها در این حوزه
۷	دانشگاه تربیت مدرس	<ul style="list-style-type: none"> در راستای هدفمند سازی پایان نامه ها و رساله های تحصیلات تکمیلی، بسته موفقیتی ذیل طرح تحول راهبردی دانشگاه با عنوان " هدفمند سازی پایان نامه ها و رساله های دانشجویی (پارساها) و ارائه مدلی جهت بهبود مشارکت دانشکده ها در ارتباط با جامعه و صنعت " در حال اجرا می باشد. ارائه جدول شاخص های مرتبط با تخصیص بودجه پژوهشی بر اساس هدفمند نمودن پارساها و وزن دهی آنها بر اساس ماهیت رشته ای در صورتی که دانشجویان بتوانند از محل اولویت های پژوهشی درج شده در سامانه ایران تاپ از سوی بنگاه ها پروژه های حمایت از پارسا اخذ نمایند، تشویق مالی برای دانشجویان کارشناسی ارشد، دکتری و پژوهشگران فرا دکتری در نظر گرفته می شود. مطابق تعرفه های پژوهشی مصوبه دانشگاه تربیت مدرس، اعتبار پژوهشی پارساهای تقاضامحور مصوب شده، به میزان ۵۰ درصد افزایش می یابد.
۸	دانشگاه کردستان	<ul style="list-style-type: none"> انجام ۱۵ مورد پایان نامه تقاضا محور با حمایت مالی سازمانها و ارگانهای دولتی/غیردولتی تدوین آیین نامه حمایت مالی از پایان نامه های تقاضامحور تقدیر از اساتید و دانشجویان مجری پایان نامه های تقاضا محور دارای بالاترین مبلغ قرارداد با خارج از دانشگاه در هفته پژوهش و فناوری تشکیل شورای ارتباط با صنعت و جامعه دانشگاه با مشارکت سازمان فنی و حرفه ای، کارآفرینان موفق استان و نمایندگان مراکز صنعتی بزرگ برگزاری وبینارهای تخصصی متعدد برای مراکز اجرایی، تولیدی و صنعتی به منظور جذب حمایت مالی از پایان نامه های تقاضامحور برگزاری جلسات متعدد با رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان برای معرفی توانمندی های دانشگاه در حل چالش های بخش صنعت و جامعه از طریق انجام پایان نامه های تحصیلات تکمیلی تشویق و ترغیب اعضای هیات علمی در استفاده از خبرگان صنعت و جامعه به عنوان استاد مشاور در انجام پایان نامه های تقاضامحور
۹	دانشگاه صنعتی کرمانشاه	<ul style="list-style-type: none"> انجام ۳ مورد پایان نامه تقاضا محور با حمایت مالی شرکت پالایشگاه گاز ایلام در سال ۱۳۹۹

پیشنهادات نهایی:

۱. به منظور افزایش میزان تقاضامحور نمودن پارساهای تحصیلات تکمیلی پیشنهاد می‌گردد در مرحله پذیرش دانشجو در دانشگاه شاخص‌هایی مثل قراردادهای تقاضامحور، فعالیت‌های تقاضا محور و موارد مشابه در تعداد پذیرش و تخصیص دانشجو به اساتید مرتبط مدنظر قرار گیرد.
۲. پیشنهاد می‌شود دانشجویانی که پارساهای آن‌ها به تشخیص دانشگاه تقاضامحور باشد و دارای قرارداد با صنعت هستند درصدی از حمایت مالی اخذ شده اختصاص یابد.
۳. پیشنهاد در نظر گرفتن شرایط ویژه برای دانشجویانی که پایان‌نامه‌های صنعتی اخذ کردند مانند اضافه کردن یک نیم‌سال مازاد سنوات مجاز برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی به همراه اسکان در خوابگاه‌های دانشجویی تا اتمام دوره تحصیل.
۴. پیشنهاد در نظر گرفتن شرایط ویژه برای دانشجویان با پایان‌نامه‌های صنعتی در آیین‌نامه حمایت از استعدادهای درخشان
۵. پیشنهاد لحاظ نمودن بخشی از امتیازات پایان‌نامه‌های کاربردی و تقاضامحور در فرآیندهای ترفیع سالیانه و ارتقاء اساتید، لحاظ شدن در امتیاز ذهیره پژوهشی ویژه و افزایش ضریب این پایان‌نامه‌ها در فرآیند ارتقاء و تخصیص دانشجوی تشویقی به عضو هیات علمی در صورت کسب امتیاز لازم از شیوه‌نامه مذکور
۶. اطلاع‌رسانی نیازهای تحقیقاتی شرکت‌ها و سازمان‌ها (در قالب پایان‌نامه و رساله‌های تحصیلات تکمیلی) با اعضای هیات علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی
۷. تشویق و ترغیب اعضای هیات علمی در استفاده از خبرگان صنعت و جامعه به عنوان استاد مشاور در انجام پایان‌نامه‌های تقاضامحور

۸. اصلاح روند تصویب پروپوزال‌های مربوط به پارساهای تقاضامحور که نیاز به تصویب در دانشگاه و صنعت را دارد.

۹. پس از دفاع موفق دانشجو از پایان‌نامه در دانشکده، گواهی انجام پایان‌نامه مرتبط با شرکت و صنعت توسط ریاست دانشکده صادر گردیده و به دانشجو داده شود.